QORTI KOSTITUZZJONALI

IMĦALLFIN

S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 28 ta' April, 2021.

Numru 1

Rikors numru 41/2017/1 FDP

Cecil Herbert Jones

v.

L-Avukat Ġenerali, illum l-Avukat tal-Istat, u b'digriet tal-5 ta' Diċembru 2017 ġew ammessi bħala intervenuti fil-kawża Charles Grech u Maria Dolores Grech

1. Dan huwa appell wara ilment intavolat mill-attur appellant illi ġie leż id-dritt fondamentali tiegħu għal smigħ xieraq sanċit permezz tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea. L-attur kien ġie mharrek bħala konvenut f'kawża quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-ismijiet Charles u Maria Dolores konjuġi Grech v. Cecil Herbert Jones (Rik. Ġur. Nru. 1267/2007 AF), u kien interpona appell minn sentenza preliminari mogħtija fis-7 ta' Mejju 2009 u sentenza fuq il-mertu mogħtija fid-9 ta' Frar 2012, liema

appelli ġew miċħuda permezz ta’ sentenza tal-Qorti tal-Appell tad-29 ta’ April 2016. L-attur sussegwentement intavola proċeduri ta’ ritrattazzjoni tal-kawża fil-grad ta’ appell, u f’dawn il-proċeduri talab ukoll illi tiġi sospiża l-esekuzzjoni tas-sentenza attakkata pendenti l-eżitu tal-kawża ta’ ritrattazzjoni. Din it-talba ġiet miċħuda, u l-attur intavola l-proċeduri tallum peress illi, skont hu, l-Imħallfin li ppresedew fuq il-Qorti tal-Appell fl-appelli tiegħu diġa pronunzjaw ruħhom f’dawk l-appelli dwar il-kawża u għalhekk ma kienx qiegħed jiġi garantit lilu smigħ xieraq minn qorti indipendenti u imparzjali waqt il-proċeduri ta’ ritrattazzjoni.

2. F’dawn il-proċeduri huwa talab għalhekk lil Ewwel Qorti sabiex:

> “(1) tiddikjara illi r-rikorrent sofra leżjoni tad-dritt garantit mill-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja meta l-imsemmija Imħallfin taw il-provvediment tas-27 ta' Frar 2017 billi naqsu li jirtiraw mill-każ;
> (2) tiddikjara illi r-rikorrent sofra leżjoni tad-dritt garantit mill-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja meta l-imsemmija Imħallfin għaddew biex jagħtu bidu għas-smigħ tat-talba għal ritrattazzjoni ta' l-istess kawża fi grad ta' appell billi naqsu li jirtiraw mill-kawża;
> (3) tordna t-twaqqif minnufih tal-vjolazzjoni ta' l-artikolu 6 li qed jilmenta dwarha r-rikorrent, okkorrendo permezz ta' miżuri provvizorji;
> (4) tagħti r-rimedji xierqa 'ad interim', inkluż it-twaqqif tal-mandat ta' żgumbrament numru 360/17 li nħareġ u qed jistrieħ fuq deċiżjonijiet li jivvjolaw id-dritt tar-rikorrent għal smigħ xieraq,
> (5) tordna l-ħlas ta' kumpens xieraq.
> Bl-ispejjeż.;”

3. L-Avukat tal-Istat eċċepixxa, *inter alia,* illi l-attur naqas milli jagħmel talba *ad hoc* sabiex l-Imħallfin sedenti jirrikużaw ruħhom mill-kawża ta’ ritrattazzjoni ai termini tal-artikolu 742 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta’ Malta,

illi t-talba għal rimedju interim m'hijiex sostenibbli għaliex diġa jinsab deċiż illi t-talbet tal-attur m'humiex ġustifikati skont il-liġi u dan ir-rimedju jista' jwassal għal kroll totali tas-sistema tal-ġustizzja, illi hija biss il-Qorti ta' kompetenza ordinarja li tkun qed tisma' l-każ li tista' tiddeċiedi jekk għandhiex twaqqaf il-proċeduri li jkunu għaddejin quddiemha; illi l-ogħti ta' *interim measures* huwa limitat biss għal dawk iċ-ċirkostanzi li jirrigwardaw estremi ta' allegata vjolazzjoni tad-dritt għall-ħajja u tad-dritt li persuna ma tiġix suġġetta għal tortura jew trattament inuman jew degradanti f'kuntest ta' estradizzjoni, deportazzjoni u espulsjoni.

4. Bis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali) tal-24 ta' Novembru 2020 ġie deċiz hekk:

> "Il-Qorti;
> Wara illi rat l-atti kollha proċesswali kollha ppreżentati quddiemha,
> Wara illi rat is-sottomissjonijiet tal-partijiet.
> Tgħaddi biex taqta' u tiddeċiedi l-vertenza odjerna billi:
> Tiċħad it-talbiet kollha tar-rikorrent.
> Tiċħad l-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-Avukat tal-Istat.
> Tilqa' l-eċċezzjonijiet kollha rimanenti tal-Avukat tal-Istat.
> L-ispejjeż għall-proċeduri odjerni għandhom ikunu a kariku tar-rikorrent."

5. Fil-11 ta' Diċembru 2020 l-attur preżenta r-rikors tal-appell tiegħu minn digriet tal-1 ta' Awwissu 2017 li bih irrevokat digriet li bih gie sospiz l-ezekuzzjoni ta' mandat ta' zgumbrament. Appella wkoll mis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali) fuq imsemmija, permezz ta' liema talab lil din il-Qorti sabiex tħassar u tirrevoka kemm id-

digriet imsemmi u kif ukoll is-sentenza appellata, u tgħaddi sabiex tilqa' t-talbiet attriċi, bl-ispejjeż kontra l-Avukat tal-Istat.

6. L-Avukat tal-Istat preżenta ir-risposta tal-appell tiegħu fis-17 ta' Diċembru 2020 u talab li l-appell tal-attur jiġi miċħud bl-ispejjeż.

Ikkonsidrat;

7. L-appellant jargumenta li huwa kien ġustifikat li jkollu "*misgivings"* fuq it-tlett ġudikanti li kienu qed jippresjedu fuq il-Qorti tal-Appell fil-kawża ta' ritrattazzjoni tiegħu għaliex dawn it-tlett ġudikanti kienu ċaħdulu talba għas-sospensjoni tal-esekuzzjoni tas-sentenza meta din kienet tirrigwarda żgumbrament minn daru, investigawh dwar l-għoti tal-Ghajnuna Legali u għamlu pressjoni b'mod velat fuq l-Imħallef li kien qiegħed jisma' din l-kawża kostituzzjonali fl-ewwel istanza biex jirrevoka il-miżura interim illi kien ta. Skont huwa l-Ewwel Qorti naqset milli tieħu in konsiderazzjoni illi l-istess tlett ġudikanti ddeċidew u ħadu inizjattivi avversi kontra tiegħu fl-istess kawża ċivili ta' żgumbrament. L-appellant jargumenta li l-ġurisprudenza li fuqha hija bbażata s-sentenza appellata hija sorpassata għaliex skont il-ġurisprudenza l-aktar riċenti il-ħtieġa ta' bidla tal-imħallfin f'każijiet ta' ritrattazzjoni hija "*across the board*."

8. Rigward il-provvediment tas-27 ta' Frar 2017 mogħti mill-Qorti tal-Appell dwar it-talba għas-sospensjoni tal-esekuzzjoni tas-sentenza attakkata fil-proċeduri ta' ritrattazzjoni, l-appellant jargumenta illi a kuntrarju ta' dak ikkonsidrat mill-Ewwel Qorti, ma hemm xejn "imġebbed" illi huwa jilmenta dwar nuqqas ta' imparzjalita meta l-istess ġudikanti iddeċidew żewg appelli, it-talba għas-sospensjoni tal-esekuzzjoni tas-sentenza, it-talba għar-rikuża tagħhom u t-talba għar-ritrattazzjoni tal-kawża. L-appellant isostni illi t-talba għas-sospensjoni tas-sentenza m'hijiex biss waħda proċedurali u jerġa jtenni illi l-istess ġudikanti kienu involuti f'erba' talbiet intavolati minnu fejn anke jidħol l-operat tagħhom.

9. L-appellant ressaq ukoll appell mid-digriet tal-Ewwel Qorti tal-1 ta' Awwissu 2017 permezz ta' liema l-Qorti rrevokat *contrario imperio* id-digriet preċedenti tagħha tad-29 ta' Mejju 2017 li ssospendiet l-ezekuzzjoni ta' mandate ta' zgumbrament. L-appellant jikkontendi illi dan id-digriet ingħata bi ksur ċar u manifest tal-prinċipju ta' ġustizzja naturali *audi alteram partem* u tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea għaliex meta ngħata la kien hemm talba, la kien hemm udjenza u lanqas ma nstemgħu l-partijiet u ngħata biss minħabba indħil mill-Qorti tal-Appell.

10. L-Avukat tal-Istat jirribatti illi l-ilmenti imsemmija mill-appellant dwar kif il-Qorti tal-Appell allegatament indaħlet sabiex tiġi mħassra l-miżura interim mogħtija mill-Ewwel Qorti u l-mistoqsijiet magħmula minnha dwar

il-benefiċċju għal-għajnuna legali mogħti lilu huma l-mertu ta' kawża kostituzzjonali/konvenzjonali oħra bl-istess ismijiet u bin-numru 95/2018MH u għalhekk l-appellant ma kellux iħallat dawn l-ilmenti fl-appell odjern. Fir-rigward tal-ilment tal-appellant relattiv għall-fatt li t-talba għas-sospensjoni tas-sentenza ġiet eżaminata mill-istess ġudikanti li ddeċidew l-appell, l-Avukat tal-Istat jargumenta illi d-deċiżjoni mogħtija fis-27 ta' Frar 2017 kienet tmiss kwistjoni proċedurali dwar jekk l-effetti tas-sentenza mogħtija preċedentement fil-konfront tal-appellant kellhomx jiġu sospiżi jew le sakemm tinstema' it-talba ta' ritrattazzjoni. Fid-determinazzjoni ta' din it-talba, skont l-Avukat tal-Istat, il-Qorti ma kellhiex teżamina s-siwi jew il-korrettezza tas-sentenza li tagħha kienet qed tintalab is-sospensjoni u lanqas ma kienet ser issir evalwazzjoni ġdida tal-mertu deċiż fl-istess sentenza. L-Avukat tal-Istat isostni għalhekk li skont il-ġurisprudenza ma kienx leżiv tad-drittijiet fundamentali tal-appellant illi din it-talba ġiet deċiża mill-istess ġudikanti.

11. Rigward l-ilment relattiv għall-kawża ta' ritrattazzjoni, l-Avukat tal-Istat jargumenta illi għalkemm dubju dwar l-imparzjalita` ta' imħallef huwa x'aktarx dejjem ġustifikat meta l-imħallef li jkun iddeċieda s-sentenza fl-ewwel istanza ikun ukoll parti mill-komposizzjoni li trid tiddeċiedi l-appell minn dik is-sentenza, mhux l-istess jista' jingħad fi proċeduri ta' ritrattazzjoni. Skont l-Avukat tal-Istat hija preċiżament il-Qorti li tkun ippronunzjat is-sentenza impunjata li hija fl-aħjar posizzjoni li tidentifika

n-nuqqas li jkun sar u tagħti r-rimedju xieraq fi żmien qasir. L-Avukat tal-Istat isostni illi għalkemm jista' jasal li jaqbel li tqum kwistjoni dwar l-imparzjalita` tal-imħallef fejn in-nuqqas fis-sentenza jkun attribwibbli għal xi għemil jew nuqqas tal-imħallef innifsu, bħal per eżempju, applikazzjoni ħażina tal-liġi, mhux l-istess jista' jingħad fejn is-sentenza ma tkunx qed tiġi impunjata minħabba nuqqasijiet attribwibbli lill-imħallef innifsu, bħal ma huwa l-każ odjern. Jargumenta illi fil-każ odjern l-appellant kien talab ritrattazzjoni għaliex qal li wara li ngħatat is-sentenza kien irnexxielu jsib dokument deċiżiv li ma setax isibu qabel, u għalhekk, la l-Qorti kienet għadha ma tat l-ebda deċiżjoni dwar dan id-dokument, l-Imħallfin ma jistgħu qatt jitqiesu bħala preġudikati.

12. Dwar id-digriet tal-1 ta' Awwissu 2017 l-Avukat tal-Istat jargumenta illi dan l-aggravju m'huwiex mistħoqq għaliex l-ewwel nett m'huwiex minnu li kien ir-riżultat ta' indħil mill-Qorti tal-Appell ikkonsidrat illi mill-verbal li għalih jagħmel referenza l-appellant huwa ċar li l-Qorti tal-Appell kienet biss qed titlob kjarifika dwar l-effetti tal-provvediment tal-Ewwel Qorti fuq il-proċeduri ta' ritrattazzjoni. Jargumenta illi fi kwalunkwe` każ l-appellant ma ġiex preġudikat mir-revoka ta' dan id-digriet għaliex huwa dejjem kellu dritt illi jerġa' jirrepeti t-talba tiegħu, ħaġa li fil-fatt huwa għamel fit-18 ta' Settembru 2017.

13. L-Ewwel Qorti għamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet fir-rigward tal-mertu ta' dan l-ilment:

> "27. Ir-rikorrent qed jikkontendi li d-dritt fundamentali tiegħu għal smigħ xieraq ġie leż wara li t-tlett Imħallfin, li kienu taw il-provvediment datat 27 ta' Frar 2017 u illi l-istess tlett Imħallfin taw bidu għall-proċedura ta' ritrattazzjoni wara li kienu ddeċidew kawża ta' appell fil-konfront tiegħu, u ma rtirawx mill-każ. Fissottomissjonijiet tiegħu, r-rikorrent issottometta, li dan l-istess panel ta' tlett Imħallfin iddeċidew "kullana" ta' deċiżjonijiet, b'hekk ġie leż id-dritt fundamentali tar-rikorrent għal smigħ xieraq skont l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea. Fis-sottomissjonijiet, ir-rikorrent jilmenta b'mod approfondit li t-tlett Imħallfin ma kellhomx jipproċedu bis-smigħ tal-każ ta' ritrattazzjoni wara li diġà kienu ddeċidew il-każ tar-rikorrent fl-Appell u wara li taw il-provvediment datat 27 ta' Frar 2017.
>
> "28. Fis-sottomissjonijiet tiegħu, ir-rikorrent irrefera għal diversi kawżi, fosthom talQorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem, fosthom, Driza vs Albania u Pereira de Silva vs Portugal, fejn ingħad li la darba l-Imħallfin kienu diġa' esprimew lopinjoni tagħhom fuq kwistjoni, huma ma kellhomx jerġgħu jiddeċiedu fuq listess kwistjoni. Ir-rikorrent kompla jissottolinea dwar il-ħtieġa ta' indipendenza u imparzjalita` tal-Qorti, billi rrefera għall-każ De Cubber, deċiża fis-26 ta' Ottubru 1984, kif ukoll Navalnyy & Ofitserov vs Russia, deċiża fit-23 ta' Frar 2016 fejn ingħad: "The risk of issuing contradictory judgements was a factor that discouraged the Judge in finding the truth". Għalhekk, ir-rikorrent ikkontenda li meta l-Imħallfin jerġgħu jiddeċiedu dwar l-istess każ, ikun ta' dannu għallimparzjalita` meħtieġa f'deċiżjonijiet ta' din ix-xorta. Ir-rikorrent ilmenta wkoll minn "Pre formed opinion liable to weigh heavily in the balance at the moment of the decision", u sostna li m'għandu jkun hemm l-ebda interpretazzjoni restrittiva dwar dan.
>
> "29. Din il-Qorti tosserva li r-referenza għall-ġurisprudenza fis-sottomissjonijiet talintimat jista jkollhom relevanza għall-prinċipju ta' imparzjalita` u indipendenza ta' Ġudikant, iżda mhumiex direttament applikabbli għall-każ odjern, peress li filkaż odjern, l-ilment huwa essenzjalment dwar il-proċedura ta' ritrattazzjoni.
>
> "30. Il-Qorti tosserva illi, mill-ottika tal-fatti u ċirkostanzi tal-każ eżistenti kif esposti quddiemha, jidher li r-rikorrent kellu kull opportunita` sabiex jitlob ir-rikuża talImħallfin ai termini tal-Artikolu 734 tal-Kap 12. Tali talba għar-rikuża għandha ssir in limine litis sakemm ir-raġuni għar-rikuża ma tkunx inqalgħet wara, kif jiddisponi l-artikolu 739 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Infatti, fil-ġurisprudenza tagħna, hemm diversi każijiet fejn il-

Qrati kellhom jikkunsidraw iċ-ċaħda ta' talba għar-rikuża fi stadju bikri tal-proċeduri f'Sede Kostituzzjonali fil-kuntest tad-dritt ta' smigħ xieraq. (Ara Lawrence Grech et vs Avukat Ġenerali et- deċiża millQorti Kostituzzjonai fis-7 ta' Marzu 2017; Vella and Arrigo vs Malta deċiża fl- 10 ta' Mejju 2005; L-Imħ Dottor Carmelo Farrugia Sacco vs L-Onor. Prim Ministru et, deċiża mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta' Jannar 2014 u L-E.T. Rev. Mons. Arcisqof Giuseppe Mercieca pro et noe vs L-Onor Prim Ministru noe et Qorti Kostituzzjonali, deċiża fis-27 ta' Settembru 1984.)

"31. Il-Qorti tosserva illi l-artikolu 734 tal-Kap 12 ma jeskludix raġunijiet oħra għarrikuża ta' ġudikant. Il-Qorti tagħraf li r-raġunijiet li għalihom ġudikant jista' jiġi rikużat milli jkompli jisma' l-każ mhumiex biss dawk imsemmija fil-liġi flartikolu 734 tal-Kap 12. Iżda, jeżistu każijiet eċċezzjonali, fejn jista' jkun hemm raġunijiet serji oħra li jwasslu għar-rikuża. (Ara Il-Pulizija vs Joseph Lebrun, deċiża mill-Qorti Kostituzzjonali fit-18 ta' Frar 2008).

"32. L-istitut tar-rikuża huwa maħsub biex iħares l-aħjar interessi tal-ġustizzja, b'mod partikolari f'dak li jirrigwarda l-jedd ta' smigħ xieraq b'mod imparzjali u kif ukoll it-tisħiħ tal-fiduċja pubblika fl-amministrazzjoni tal-ġustizzja. Dan ilprinċipju isib l-applikazzjoni akbar fil-qafas ta' kawża ta' natura Kostituzzjonali (Ara Dr. Alfred Mifsud vs Onor. Prim Ministru et deċiża mill-Qorti Kostituzzjonali fis-6 ta' Ottubru 1994).

"33. Kif stabbilit mill-Qrati tagħna li: "Anke jekk skont id-disposizzjonijiet relattivi tal-Kap 12 ma hemmx lok għal rikuża – anzi jista' jkun hemm divjiet ta' astensjoni – iżda tista' tinħoloq sitwazzjoni fejn ikun hemm kuntrast mad-drittijiet fundamentali u kostituzzjonali tal-individwu bil-konsegwenza li dawn tal-aħħar għandhom jipprevalu fuq id-disposizzjonijiet l-oħra tal-liġi ordinarja." (Ara Cachia vs Onor Prim Ministru noe et deċiża fl-10 ta' Ottubru 1991 Bugeja et vs Onor Prim Ministru noe et deċiża fis-17 ta' Ġunju 1994 u Ghirxi vs Onor. Prim Ministru et deċiża fl-1 ta' Novembru 1996.

"34. Jirriżulta illi fil-każ li waslu għall-proċeduri odjerni, l-avukat li dak iż-żmien kien jippatroċinja lir-rikorrent kienet għamlet eċċezzjoni dwar ir-rikuża tal-Imħallfin. Illi sussegwentement, fit-8 ta' Jannar 2018, il-Qorti tal-Appell komposta mit-tlett ġudikanti ċaħdet it-talba għar-rikuża, abbażi tal-fatt li għalkemm il-Qorti kif komposta kienet diġa' wasslet għall-konklużjoni dwar il-punt ikkontestat, bilproduzzjoni ta' dokument ġdid l-Imħallfin ser jiddeċiedu dwar punt u xenarju ġdid u għalhekk kienu ser iqisu fatti ġodda li twassal għal deċiżjoni oħra.

"35. Jiġi osservat, li kif tajjeb eċċepit, mill-intimat Avukat tal-Istat ma saret l-ebda talba ad hoc ai termini tal-artikolu 734 u fil-proċeduri ta' ritrattazzjoni ma saritx talba għar-rikuża ai termini tal-Artikolu 742 tal-Kap 12. Jirriżulta li kien hemm eċċezzjoni dwar ir-rikuża li ġiet respinta abbażi tal-fatt li permezz tad-dokument ġdid prodott mir-rikorrent, l-Imħallfin kienu ser jiddeċiedu dwar punt ġdid. Għaldaqstant, ma saritx talba ad hoc kif rikjest fil-provvedimenti tal-liġi dwar irrikuża.

"36. Għalhekk, fiċ-ċirkostanzi, din il-Qorti tilqa' t-tieni eċċezzjoni tal-Avukat tal-Istat. Tilqa' wkoll in parte dak eċċepit fit-tielet eċċezzjoni tal-Avukat tal-Istat dwar in-nuqqas tar-rikorrent, meta fil-proċeduri tar-ritrattazzjoni, ma ntavolax talba sabiex jitlob ir-rikuża tal-Imħallfin ai termini tal-Artikolu 742 tal-Kap 12.

"Provvediment tas-27 ta' Frar 2017

"37. Dwar l-ilment tar-rikorrent in konnessjoni mal-provvediment tal-Imħallfin datat 27 ta' Frar 2017, jingħad li r-rikorrent kien ippreżenta rikors sabiex iwaqqaf l-eżekuzzjoni tas-sentenza tal-Qorti tal-Appell li ngħatat fil-konfront tiegħu sakemm tiġi deċiża l-proċedura ta' ritrattazzjoni - l-istess Imħallfin li ddeċidew fil-Qorti tal-Appell, taw il-provvediment datat 27 ta' Frar 2017, fejn ma laqgħux it-talba tar-rikorrent għall-waqfien tal-eżekuzzjoni tas-sentenza tal-Onorabbli Qorti tal-Appell. Ir-rikorrent, permezz tal-presenti proċeduri, qed jilmenta millfatt illi kienu l-istess Imħallfin li ddeċidew dan il-provvediment.

"38. Il-Qorti tosserva, l-ewwel u qabel kollox, li l-artikolu 823(1) tal-Kap 12 talLiġijiet ta' Malta jipprovdi illi "It-talba għar-ritrattazzjoni ma twaqqafx l-eżekuzzjoni tas-sentenza attakkata." Fis-subinċiż 2 tal-istess artikolu 823, il-leġislatur jgħaddi beix jelenka lista eżawrenti ta' istanzi meta l-Qorti tista' twaqqaf l-eżekuzzjoni ta' sentenza.

"39. Il-Qorti tirrileva illi hija, f'dan l-istadju, ma għandhiex tissindika tali deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Appell, u dana anke in vista tal-fatt li l-artikolu 823(1) suċitat huwa ċar u skjett.

"40. Il-Qorti, għalhekk, tqis illi r-rikorrent, bl-ebda mod, ma jista' jippretendi li, minħabba l-fatt li ngħatat deċiżjoni kontrih, fis-sens li ordnat l-iżgumbrament tiegħu, Qorti għandha twaqqaf l-eżekuzzjoni tas-sentenza tal-Qorti tal-Appell sempliċiment għaliex huwa ipproċeda bir-ritrattazzjoni.

"41. Il-Qorti tosserva illi fid-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell biex tiċħad it-talba għat-twaqqif, ma kien qed jiġi eżaminat l-ebda mertu, iżda biss it-talba għal sospensjoni, liema talba hija biss waħda proċedurali. Għalhekk, l-ilment tar-rikorrent dwar vjolazzjoni tad-dritt f'dan ir-rigward, huwa evidentement

imġebbed u ma jistax jingħad li hemm ksur jew vjolazzjoni meta t-talba tar-rikorrent ġiet miċħuda permezz tal-provvediment datat 27 ta' Frar 2017. (Ara f'dan is-sens ukoll Albert Mizzi noe vs L-Avukat Ġenerali, (1/2006/1) deċiża mill-Qorti Kostituzzjonali fis-7 ta' Ottubru 2007).

"Leżjoni ta' dritt garantit mill-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea

"Il-Qorti issa ser tgħaddi biex tistħarreġ il-mertu dwar l-ilmenti fl-ewwel u t-tieni talba tar-rikorrent, u r-relazzjoni u l-inammissibilita` o meno tat-talbiet odjerni fil-kuntest tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea.

"43. Fl-Artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea fil-Kap 319 tal-Liġijiet ta' Malta jingħad: "Fid-deċiżjoni tad-drittijiet Ċivili u tal-obbligi tiegħu jew ta' xi akkuża kriminali kontra tiegħu, kulħadd huwa ntitolat għal smigħ imparzjali u pubbliku fi żmien raġonevoli minn tribunal indipendenti u imparzjali imwaqqaf b'liġi."

"44. Illi skont l-awturi Harris O'Boyle & Warbick, fil-ktieb "Law of the European Convention on Human Rights" (3rd Ed. P.409) " A number of specific rights have been added to Article 6(1) through the medium of its 'fair hearing' guarantee. The first of these to be established were 'equality of arms' and the right to a hearing on one's presence. A breach of such a specific right may itself amount to a breach of the right to a 'fair hearing' without any need to consider other aspects of the proceedings. As noted, in cases not involving a breach of a specific right, the Court may nonetheless find a breach of the right to a fair hearing on a hearing as a whole basis."

"45. F'dan il-kuntest, huwa opportun illi jiġu enunċjati prinċipji dwar l-imparzjalita` u indipendenza, meħtieġa sabiex jiġi mħares id-dritt għal smigħ xieraq.

"46. Sabiex jiġi determinat jekk id-dritt għas-smiegh xieraq ġie leż, il-Qorti trid teżamina jekk fil-konkret, u mhux fl-astratt, jistax jingħad li hemm jew jista' jkun hemm "bias" fil-ġudikant li jrendi l-operat tiegħu soġġettivament jew oġġettivament parzjali. Il-prinċipju li "Justice must not only be done but must be seen to be done" trid tiġi valutata fl-isfond tal-każ partikolari. (ara Ghirxi vs Onor. Prim Ministru et PA Sede Kostituzjonali l-1 ta' Novembru 1996; E.T. Mons. Arċisqof G. Mercieca pro et vs Onor. Prim Ministru noe et, Qorti Kostituzzjonali deċiża fit-22 ta' Ottubru 1984.

"47. L-awturi Van Dijk Van Hoof u Van Rijn fil-ktieb "Theory and practice of the European Convention on Human Rights" (4th Edition) P.613 isostnu wkoll :

“The adjectives “independent” and “impartial” are the expression of two different concepts. The notion of independence refers to the lack of any connection between the tribunal and other parts of government, whereas the impartiality must exist in relation to the parties to the suit and the case at issue. However the court has not always drawn a clear borderline between the two concepts, and often considers both concepts together.”

“For impartiality it is required that the court is not biased with regard to the decision to be taken, does not allow itself to be influenced by information from outside the court room, by popular, or by any pressure what so ever, but bases its opinion on objective arguments on the ground of what has been forward at the trial.”

“48. Il-Qorti Ewropeja fis-sentenza Hauschildt vs Denmark (1989) fissret ir-rekwiżiti hekk :

“The existence of impartiality for the purposes or Article 6 para. 1 must be determined according to a subjective test, that is on the basis of the personal conviction of a particular judge in a given case, and also according to an objective test, that is ascertaining whether the judge offered guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect (see amongst other authorities the De Cubber judgement of 26th October 1984, Series Ano 86 p 13-14, para. 24).

“As to the subjective test, the applicant has not alleged, either before the commission or before the court that the judges concerned acted at personal biased. In any event the personal impartiality of a judge must be presumed until there is proof to the contrary and in the present case there is no such proof.

“There does remains the application of the objective test. Under the objective test, it must be determined whether, quite apart from the judge’s personal conduct, there are ascertainable facts which may raise doubts as to his impartiality. In this respect even appearances maybe of certain importance. What is at stake is the confidence which the courts in a democratic society must inspire in the public and above all, as far as criminal proceedings are concerned, in the accused. Accordingly, any judge in respect of who there is a legitimate reason to fear a lack of impartiality must withdraw (see De Cubber judgement previously cited, Series A no 86, P.14 para.26).

“49. Fil-ktieb ta’ Lester and Pannick Human Rights Law and Practice P.151 Butterworths Edition 1999 insibu l-kliem

“impartiality for the purpose of Article 6 denotes an absence of prejudice or bias”.

“50. Kif ritenut fil-każ Le Compte, Van Leuven and De Meyere vs Belgium (1983)

“Personal impartiality is to be presumed until there is proof to the contrary.” Għalhekk, il-Qorti tosserva, is-sempliċi biża’ da parti tar-rikorrent li jista’ jkun hemm nuqqas ta’ imparzjalita` ma twassalx għal ġustifikazzjoni oġġettiva ta’ nuqqas ta’ imparzjalita`, iżda jeħtieġ li tiġi ippruvata. (Ara f’dan is-sens Piersack case – 1 ta’ Ottubru 1982 Series A no. 53 p.16, para 13). 51. Fil-każ Harris O’Boyle & Warwick; f’Law of the European Convention of Human Rights intqal illi: “another question is whether a judge can sit at more than one stage in the hearing in the merits of a case, or in both of two related cases. As to the former situation in Ringeisen vs Austria, (16th July 1971, Serie A no.13.para.95) see also Thomann vs Switzerland. The court indicated that it cannot be stated as a general rule resulting from the obligation to be impartial that a case must be reheard, having been referred back by an appellate court, by a tribunal with a total different membership from that of the first hearing. In contrast, it has been held that a judge should not take part into different appellate stage of the same case; Marcel & Branquart vs France (2010).

“be impartial that a case must be reheard, having been referred back by an appellate court, by a tribunal with a total different membership from that of the first hearing. In contrast, it has been held that a judge should not take part into different appellate stage of the same case; Marcel & Branquart vs France (2010).

“52. Fis-sottomissjonijiet tal-Avukat tal-Istat ġie sottolineat, li l-fatt li Imħallef, filkapaċita’ individwali tiegħu, jiġi msejjaħ ripetutament sabiex jiddeċiedi kawża li tolqot lill-istess persuna, mhuwiex fatt minnu nnifsu li joħloq imparzjalita`. Lanqas jista’ jimplika li l-Imħallef huwa ippreġudikat versu l-persuna li qed jiddeċiedi fil-konfront tiegħu.

“53. Fil-każ taħt eżami, l-istess Imħallfin li ddeċidew l-Appell eventwalment iddeċidew ukoll it-talba għas-sospensjoni tal-eżekuzzjoni tas-sentenza tal-Appell. L-istess Imħallfin iddeċidew ukoll t-talba għar-ritrattazzjoni fl-istess każ.

“54. Il-Qorti tosserva li r-rwol ewlieni tal-Qorti tal-Appell, huwa ta’ Qorti ta’ Reviżjoni, fejn wara eżami awtonomu tara jekk is-sentenza li minnha sar l-appell, ġietx maqtugħa b’mod tajjeb, kif ribadit fil-każ Dott. Antoinette Cutajar vs LOnorevoli Dottor

Joseph Muscat – Prim Ministru et, Appell deċiża fl-14 ta' Diċembru 2018.

"55. Min-naħa l-oħra, r-rwol ewlieni ta' Qorti fir-ritrattazzjoni huwa ferm distint minn dak ta' Qorti ta' Reviżjoni.

"56. IL-Qorti tinnota li l-Prinċipji li fuqhom hija imsejsa r-ritrattazzjoni jagħtu opportunita` sabiex jiġu msemmija nuqqasijiet fil-proċeduri, bil-mod elenkat taħt l-artikolu 811 tal-Kap 12, fejn tnax-il każ differenti jistgħu jitqajjmu bħala bażi għal ritrattazzjoni sabiex jiġi evalwat jekk l-Imħallef ġiex immexxi ħażin filġudizzju tiegħu. 57. Jirriżulta illi, fil-każ odjern, ir-rikorrent, meta ppreżenta l-każ għal ritrattazzjoni ibbaża t-talba tiegħu fuq l-artikolu 811 (k) u (l).

"58. L-artikolu 811 tal-Kap 12 jiddisponi:

"Kawża deċiża b'sentenza mogħtija fi grad ta' appell jew mill-Qorti Ċivili, Prim' Awla, fil-ġurisdizzjoni kostituzzjonali tagħha, tista', fuq talba ta' waħda mill-partijiet li jkollha interess, tiġi ritrattata, wara li qabel xejn tiġi mħassra dik is-sentenza, għal waħda minn dawn irraġunijiet li ġejjin:

...

" (k) jekk wara s-sentenza, jkun instab dokument deċiżiv, u li l-parti li ġġibu ma kenitx taf bih, inkella, illi bil-mezzi li tagħti l-liġi, ma setgħetx iġġibu, qabel dik is-sentenza:

...

" (l) jekk is-sentenza kienet l-effett ta' żball li jidher mill-atti jew middokumenti tal-kawża.

...

"Għall-finijiet ta' dan il-paragrafu jitqies li hemm dak l-iżball, fil-każ biss li d-deċiżjoni tkun ibbażata fuq is-supposizzjoni ta' xi fatt li l-verita` tiegħu tkun bla ebda dubju eskluża, jew fuq is-supposizzjoni li ma jeżistix xi fatt, li l-verita' tiegħu tkun stabbilita pożittivament basta li, fil-każ ilwieħed u l-ieħor, il-fatt ma jkunx punt ikkontestat li jkun ġie deċiż bissentenza."

"59. Il-Qorti tosserva li l-każ ta' ritrattazzjoni huwa intiż sabiex jiġi mistħarreġ jekk kienx hemm nuqqasijiet fil-proċedura, u di fatti, li fil-każ in eżami, ossija lproċedura ta' ritrattazzjoni tar-rikorrent, il-Qorti tal-Appell għamlet is-segwenti osservazzjonijiet fid-deċiżjoni tagħha tal-14 ta' Diċembru 2018:

"Il-konsiderazzjoni legali li jirrigwardaw il-kwistjoni tas-smigħ millġdid ta' kawża li dwarha tkun ingħatat sentenza li saret ġudikata, jridu jimxu mal-prinċipju li r-rimedju tar-ritrattazzjoni maħsub fil-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili huwa wieħed straordinarju li jitħalla jintuża biss fil-każijiet u fiċ-ċirkostanzi imsemmija espressament fl-istess Kodiċi. Minbarra dan, it-tifsira tal-istess ċirkostanzi taħthom jista' jintalab tali rimedju, għandha tkun waħda ta' interpretazzjoni strettissima, jekk mhux ukoll b'applikazzjoni riġida li ma timxix b'xebħ jew analoġija." (fol 174).

"60. Fil-każ odjern, ir-rikorrent ibbaża r-ritrattazzjoni tiegħu fuq l-artikolu 811(k) u 811(l), ossija fuq il-bażi ta' żball ta' fatt. Inoltre`, ir-rikorrent semma' li huwa beda l-proċeduri tar-ritrattazzjoni abbażi ta' dokument li ma kienx a konoxxenza tiegħu preċedentement. Għalhekk, il-Qorti fil-proċedura tar-ritrattazzjoni, kellha tistħarreġ stat ta' fatt ġdid li għadha ma stħarrġitx, u riedet tifli dokument ġdid. Infatti, saret referenza għall-każ Carmelo Borg et vs Direttur Ġenerali Qrati et, deċiż fil-11 ta' April 2017, fejn ġie ritenut li f'talba għal ritrattazzjoni minħabba żball ta' fatt a tenur tal-artikolu 811(l) il-ġudikant mhuwiex mitlub jinterpreta l-fatti li dwarhom ikun diġa' esprima ruħu.

"61. Il-Qorti tosserva li hemm distinzjoni ċara u netta bejn żball ta' fatt jew żball ta' liġi, f'każijiet ta' ritrattazzjoni. Meta t-talba għar-ritrattazzjoni hija imsejsa fuq raġunijiet li ma tkunx attribwita għal nuqqas personali tal-Imħallef, m'hemm xejn ħażin li terġa' tinstema' mill-istess Imħallef. Tirrileva wkoll illi ma jistax jitqies illi hemm vjolazzjoni jekk l-Imħallef ikun mitlub jiġġudika l-istess każ abbażi ta' fattispjeċje ġodda. Dan fil-fatt huwa l-każ in kwistjoni fejn Cecil Herbert Jones, fir-ritrattazzjoni sostna li sar jaf b'dokument li ma kienx a konoxxenza tiegħu. Għalhekk, fil-proċedura tar-ritrattazzjoni l-Imħallfin kellhom jistħarrġu document kompletament ġdid u ma kien hemm xejn implikat dwar żball ta' applikazzjoni tal-liġi.

"62. Infatti, d-distinzjoni ta' żball ta' liġi jew żball ta' fatt toħroġ ċar u hija speċifikatament puntwalizzata fil-każ Albert Mizzi noe vs L-Avukat Ġenerali deċiża mill-Prim Awla Qorti Ċivili Sede Kostituzzjonali fl-10 ta' Ottubru 2006 (1/2006) fejn saret referenza ampja għall-każ St. Leonard Band Club vs Malta:

"63. Fil-kawża St. Leonard Band Club vs Malta il-Qorti Ewropea, fil-parti konkluživa tagħha, tgħid is-segwenti:

"The court reiterates that there are two tests for accessing whether a tribunal is impartial within the meaning of Article 6 § 1: the first consists in seeking to determine the person conviction of a particular judge in a given case; the second in

ascertaining whether the judge offered guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect (see among other authorities, Gautrin and others vs France, judgement of 20th May 1998, reports of judgments and decisions 1998-III, p.1030 – 31 § 58 , and Thomann vs Switzerland, judgement of 10th June 1996 , reports 1996-III, p.815, § 30).

“As to the subjective test, the personal impartiality of a judge must be presumed until there is proof to the contrary (see among other authorities Padovani vs Italy, judgement of 26th February 1993, Series A no 257-B, P.20, § 26, and Morel vs France no 34130/96, § 41 ECHR 2000-VI). In the present case nothing shows that the judges composing the bench of the court of appeal acted with any personal prejudice. This is not disputed by the parties.

“In the instant case the concerns regarding the court of appeal’s impartiality stand from the fact that its bench was composed of the same three judges who had previously heard the merits of the case and adopted the impugned judgement of 30th December 1993.

“In this connection, the court observes that as regards the request for a retrial, the court of appeal was essentially called upon to ascertain whether its previous judgement of 30th December 1993 was based on a misinterpretation of the law. Thus, the same judges were called upon to decide whether or not they themselves had committed an error of legal interpretation or application in their previous decision, being in fact requested to judge themselves and their ability to apply the law.

“The court notes that the present case is distinguishable from that of Thomann, invoked by the government (see para 52 above). In the latter, during the retrial proceedings new and comprehensive information was available to the judges, who were undertaking a fresh consideration of the whole matter and were not called upon to evaluate and determine their own alleged mistakes (see Thomann vs Switzerland cited above p.816 § 35) In the instant case, the trial judges were called upon to assess and determine whether their own application of the law had been adequate and sufficient.”

“64. Fil-każ Albert Mizzi vs l-Avukat Ġenerali, il-Qorti ikkwotat il-parti deċiżiva tas-sentenza St Leonard Band Club vs Malta fejn il-bażi tar-ritrattazzjoni kienet jekk is-sentenza li taw l-Imħallfin tkunx applikat il-liġi ħażin u mhux dwar il-każijiet l-oħra msemmija għar-ritrattazzjoni taħt l-artikolu 811. Dina lQorti, kif komposta, tosserva li fil-każ St Leonard Band Club vs Malta ingħad b’mod ċar li l-Qorti kellha tistħarreġ is-sentenza li tat

preċedentament fit-30 ta Diċembru 1993 ibbażata fuq misinterpretazzjoni tal-liġi u ċioe applikazzjoni ħażina tal-liġi minnhom stess. Għalhekk, f'dan il-każ, il-Qorti Ewropea ma qablitx illi għandhom jibqgħu l-istess Imħallfin biex jiddeċiedu r-ritrattazzjoni meta jkun hemm allegazzjoni ta' applikazzjoni ħażina tal-liġi mingħajr ma jkun hemm new and compehensive information available to the judges kif kien hemm fil-każ Thomann vs Switzerland.

"65. F'dan il-kuntest, il-Qorti tqis illi għandha ssir riferenza għal każ Thomann vs Switzerland deċiż fl-10 ta' Ġunju 1996, liema każ l-Qorti tqis li huwa direttament applikabbli għall-każ in eżami stante għax jitratta din il-kwistjoni ta' l-Imħallfin fi proċedura ta' ritrattazzjoni. Fil-każ Thomann vs Switzerland intqal hekk:

"The Court of appeal took the view that the decision to allow a retrial…..was not an avenue of appeal in the strict sense but a decision to rehear the case, whose sole effect was to set aside a judgment given in absentia and to open a trial under the ordinary procedure, which would result in an new judgment replacing the earlier one. In the absence of statuary provisions of that point, the practice was for the judge who had given the first judgment to hear the application for a retrial and to sit in the new trial under the ordinary procedure. The explanation of this practice was that the retrial did not entail the exercise of functions that were different from those exercised buy the first judge or any criticism of his decision. Its sole purpose was to supplement the facts on which the first judgment had been based. In those circumstances it could hardly be contented that there was a risk of a lack of impartiality on the part of such a judge when retried the case.

"The court recalls that, when the impartiality of a tribunal for the purposes of Article 6 para.1 is being determined, regard must be had only to the personal conviction and behaviour of a particular judge in a given case – the subjective approach – but also to whether it afford it sufficient guarantees to exclude any legitimate doubt in this respect (see, among other authorities, the Bulut vs Austria judgement of 22 February 1996, Reports of Judgments and decisions 1996 – II p.356, para.31) In this connection observes that the instant case does not concern the successive exercise of different judicial functions, but judges who set twice in the same capacity.

"Furthermore, if a court had to alter its composition each time that it accepted an application for a retrial from a person who had been convicted in his absence, such persons would be placed at an advantage in relation to defendants who appeared at the opening of their trial, because this would enable the former to obtain a second hearing of their case by different

judges at the same level of jurisdiction. In addition, it would contribute to slowing down the work of the courts as it would force a larger no of judges to examine the same file, and that would scarcely be compatible with conducting proceedings within a reasonable time. In conclusion, there has been no violation of Article 6 para.1."

"66. Ikkunsidrat dawna l-fatti u konsiderazzjonijiet kollha, il-Qorti tqis li l-allegat leżjoni ta' dritt ai termini tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea u l-allegat ksur ta' smiegh xieraq aċċennat fl-ewwel żewġ talbiet tar-rikorrent, ma jistgħux jissusisstu u għalhekk il-Qorti m'għandhiex għalfejn tikkunsidra l-ħames talba tar-rikorrent dwar kumpens.

"67. Finalment, għar-rigward it-tielet u r-raba' talba kif dedotti, din il-Qorti tqis, li in vista tas-suespsot, m'hemmx lok għal rimedji u għal miżuri proviżorji, kif mitlub f'dawn it-talbiet, kwindi tiċħad ukoll, it-tielet u r-raba' talba."

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

14. Il-Qorti tibda billi tirrileva illi ġaladarba l-kawża ta' ritrattazzjoni intavolata mill-attur ġiet deċiża u l-esekuzzjoni tal-mandat numru 360/17 seħħet, m'għad hemm l-ebda skop illi d-digriet tal-1 ta' Awwissu 2017 jiġi revokat, ikkonsidrat illi dan id-digriet kien intiż proprju sabiex jissospendi l-proċedura insemmija u għaldaqstant illum il-mertu ta' dan id-digriet jinsab eżawrit. Għaldaqstant il-Qorti ser tastjeni milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tal-appell dwar id-digriet tal-1 ta' Awwissu 2017.

15. Sa fejn jitratta allegazzjonijiet ta' nuqqas ta' imparzjalita` suġġettiva tal-ġudikanti li ppresedew fuq il-Qorti tal-Appell fil-kawża ta' ritrattazzjoni tiegħu l-Qorti tirrileva illi s-sentenza tal-Ewwel Qorti kellha bilfors tillimita ruħha għal kawżali mressqa mill-appellant fir-rikors promotur tiegħu.

F'din il-kawża l-appellant ma għamel l-ebda ilment dwar l-imġieba tal-ġudikanti. Huwa minnu illi l-allegazzjonijiet magħmula mill-appellant jirrigwardaw ħwejjeġ li ġraw waqt il-mori tal-kawża, pero` huwa qatt ma talab illi jiġi awtorizzat jagħmel xi korrezzjoni fir-rikors promotur tiegħu sabiex dawn l-inċidenti jagħtu lok għall-ilment ġdid f'din il-kawża. L-ilmenti magħmula minnu kienu ristretti għar-rifjut tal-ġudikanti li jirrikużaw ruħhom fil-kawża ta' ritrattazzjoni u l-fatt li l-istess ġudikanti ddeċidew huma stess ir-rikors tiegħu għas-sospensjoni tas-sentenza ta' żgumbrament. Għalhekk l-inċidenti li dwarhom qiegħed jilmenta l-appellant baqgħu qatt ma fformaw parti mill-ilment tiegħu f'din il-kawża. Inoltre`, jirriżulta illi l-appellant fil-fatt ressaq proċeduri kostituzzjonali separati permezz ta' liema ilmenta dwar dawn l-inċidenti, liema proċeduri għadhom pendenti. Għalhekk m'huwiex permissibbli kemm għall-Ewwel Qorti u kif ukoll għal din il-Qorti illi jippronunzjaw ruħhom fuq kwistjonijiet li mhux talli m'humiex il-mertu ta' dawn il-proċeduri, iżda talli huma l-mertu ta' proċeduri quddiem Qorti oħra. Fir-rigward imbagħad tal-ilment tal-appellant dwar il-konklużjoni tal-Ewwel Qorti li huwa naqas milli jippreżenta talba għar-rikuża tal-ġudikanti fil-proċeduri ta' ritrattazzjoni, il-Qorti tosserva illi l-appellant għandu raġun f'dan l-ilment tiegħu peress illi jirriżulta li r-rikuża tal-ġudikanti fil-kawża ta' ritrattazzjoni kienet fil-fatt intalbet minnu, tant illi din it-talba ġiet deċiża fit-8 ta' Jannar 2018. Pero` jirriżulta minkejja li l-Ewwel Qorti kkonsidrat erronjament illi l-appellant naqas milli jagħmel tali talba, hija xorta waħda ddeċidiet il-kawża fil-mertu

tagħha u ma ddeklinatx milli tiddetermina t-talbiet tiegħu għaliex ma eżawriex ir-rimedji ordinarji disponibbli lilu. Għalhekk f'dan is-sens m'hemmx x'jiġi reformat jew revokat minn din il-Qorti.

16. L-ilment tal-appellant illi l-Ewwel Qorti naqset milli tieħu in konsiderazzjoni l-ġurisprudenza l-aktar riċenti tal-Qorti Ewropea li għamel referenza għaliha fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu huwa evidentement inġustifikat. Is-sentenzi li għalihom jagħmel referenza l-appellant fil-paragrafu 19 tan-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu ma jikkontradiċu bl-ebda mod il-konklużjoni tal-Ewwel Qorti. F'dawn is-sentenzi nstab ksur ta' dritt għal smigħ xieraq minn qorti imparzjali għaliex kienu jitrattaw każijiet fejn l-istess imħallfin kellhom jiddeterminaw jekk huma stess għamlux żball ta' fatt jew ta' liġi f'sentenza li ppronunzjaw huma stess. L-Ewwel Qorti fil-fatt ħadet in konsiderazzjoni illi skont il-ġurisprudenza tal-Qorti Ewropea, hemm differenza bejn każ fejn il-Qorti tkun qed tiddetermina jekk sarx żball ta' fatt jew ta' liġi fis-sentenza impunjata, u każ fejn dak li l-Qorti tkun qed tiġi mitluba biex tiddetermina huwa jekk jeżistux provi ġodda li jimmeritaw li l-każ jiġi ritrattat jew kwistjonijiet dwar l-ammissibilita` ta' appell. Inoltre`, fir-rigward tas-sentenza ċitata mill-appellant fil-paragrafu numru 27 tan-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu fl-ismijiet **Navalnyy and Ofitserov v. Russia** (QEDB, 23/02/2016) il-Qorti tirrileva illi din is-sentenza ma tistax titqies illi hija applikabbli fil-każ odjern. F'dak il-każ il-

Qorti Ewropea għamlet ir-rimarka ċitata mill-appellant[1] għaliex skont il-liġi viġenti ċ-ċirkostanzi fattwali stabbiliti f'sentenza kriminali kellhom jiġu aċċettati minn Qorti oħra fi proċeduri separati mingħajr verifiki ulterjuri u konsegwentement ikollhom impatt notevoli fuq id-determinazzjoni fil-mertu tal-kawża. Għalhekk determinazzjoni ta' fatti konfliġġenti f'sentenzi li jitrattaw l-istess ċirkostanzi iżda persuna differenti kellhom il-potenzjal li jinvalidaw sentenzi mogħtija f'proċeduri għal kollox separati. Huwa ċar għalhekk illi l-fatti speċi f'dik il-kawża li jagħmel referenza għaliha l-appellant huma ferm differenti mill-fattispeċi ta' din il-kawża u għalhekk l-insenjament ċitat mill-appellant m'huwiex applikabbli fil-kuntest ta' dawn il-proċeduri. Rigward is-sentenza fl-ismijiet **A.K. v. Liechtenstein** li għaliha l-appellant jagħmel referenza fil-paragrafu 18 tan-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, il-Qorti tirrileva illi f'dak il-każ kien instab ksur tal-Artikolu 6 § 1 għaliex minkejja illi kull ġudikant ma ddeċidiex l-ilment li sar fil-konfront tiegħu iżda biss dawk li saru fil-konfront tal-membri l-oħra tal-Qorti, kien hemm apparenza illi kull ġudikant kien qiegħed jiċħad ilment magħmul kontra tiegħu nnifsu peress illi l-ilmenti li saru dwar kull ġudikant individwali kienu saru fuq bażi identika. Għalhekk dan in-nuqqas tal-Ewwel Qorti li dwaru jilmenta l-appellant huma infondati.

[1] Il-paragrafu ċitat mill-appellant huwa s-segwenti: "*Even so, the Court considers that in the circumstances, the courts acting in concurrent proceedings had an obvious incentive to remain concordant, because any conflicting findings made in related cases could undermine the validity of both judgments issued by the same court. The Court considers that in the present case, the risk of issuing contradictory judgments was a factor that discouraged the judges from finding out the truth and diminished their capacity to administer justice, thus causing irreparable damage to the court's independence, impartiality and, more generally, its ability to ensure a fair hearing.*"

17. Skont il-ġurisprudenza tal-Qorti Ewropea l-Artikolu 6 § 1 ma jipprekludix awtomatikament l-istess ġudikant milli jaqdi funzjonijiet suċċessivi differenti fl-ambitu tal-istess kawża ċivili, u kull każ irid jiġi eżaminat skont il-fattispeċi partikolari tiegħu. Hekk per ezempju, fis-sentenza fl-ismijiet **Warsicka v. Poland** (QEDB, 16/01/2007) ġie deċiż illi:

> "As regards the objective test, the Court is of the view that the requirements of a fair hearing as guaranteed by Article 6 § 1 of the Convention do not automatically prevent the same judge from successively performing different functions within the framework of the same civil case. In particular, it is not *prima facie* incompatible with the requirements of this provision if the same judge is involved, first, in a decision on the merits of a case and, subsequently, in proceedings in which the admissibility of an appeal against that decision is examined (Eur. Comm. HR, *R.M.B. v. the United Kingdom*, No. 37120/97, dec. 9 September 1998). The assessment of whether the participation of the same judge in different stages of a civil case complies with the requirement of impartiality laid down by Article 6 § 1 is to be made on a case-to-case basis, regard being had to the circumstances of the individual case and, importantly, to the characteristics of the relevant rules of civil procedure applied to the case. In particular, it is necessary to consider whether the link between substantive issues determined in a decision on the merits and the admissibility of an appeal against that decision is so close as to cast doubt on the impartiality of the judge."[2]

18. Il-Qorti tqis għalhekk li kien meħtieġ illi l-attur juri li hemm ness rilevanti bejn il-kwistjonijiet sostantivi determinati mis-sentenza fil-mertu u l-kwistjonijiet imqajma minnu fil-kawża ta' ritrattazzjoni li jistgħu iqajmu dubju li huwa oġġettivament ġustifikabbli dwar l-imparzjalita` tal-

[2] Ara wkoll **Central Mediterranean Development Corporation Limited v. Malta (No. 2)** (QEDB, 22/11/2011); **Toziczka v. Poland** (QEDB, 24/07/2012); **Pasquini v. San Marino** (QEDB, 02/05/2019)

ġudikanti. Sabiex tiġi determinata l-eżistenza ta' dan in-ness, huwa ferm rilevanti jekk l-eżami magħmul fil-proċeduri suċċessivi jammontax għal eżami tal-każ fil-mertu tiegħu jew le, u fil-fatt, fis-sentenza fl-ismijiet **Pasquini v. San Marino** (QEDB, 02/05/2019) il-Qorti Ewropea kkonkludiet illi ma kienx hemm ksur tal-Artikolu 6 § 1 għaliex il-Qorti kif komposta ma kinitx ser tiddeċiedi l-appell fil-mertu tiegħu li kieku kkonkludiet illi l-appell kien proċeduralment ammissibli u għalhekk ma kienx hemm ness rilevanti bejn iż-żewġ proċeduri in kwistjoni. Fuq vena simili, fis-sentenza fl-ismijiet **Central Mediterranean Development Company Limited v. Malta (No. 2)** il-Qorti Ewropea sabet li ma kienx hemm il-ksur allegat mill-applikant għaliex ma kienx hemm ness rilevanti bejn id-determinazzjoni dwar il-mertu ta' talba għas-sospensjoni tal-eżekuzzjoni ta' sentenza u d-deċiżjoni mogħtija sussegwentment dwar jekk il-kumpanija appellanti kellhiex dritt li tappella jew titlob rikonsiderazzjoni mid-determinazzjoni imsemmija.

19. Il-Qorti tagħraf illi l-azzjoni intavolata mill-appellant għar-ritrattazzjoni kienet ser twassal għal deċiżjoni limitatament fuq it-talba għar-ritrattazzjoni nnifisha u mhux fuq il-mertu tal-kawża. Fil-fatt skont l-Artikolu 820 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, fejn it-talba għal ritrattazzjoni tiġi milqugħa, is-sentenza attakkata tiġi mħassra u l-mertu jerġa' jiġi deċiż mill-ġdid. Imbagħad, kif sewwa osservat l-Ewwel Qorti, it-talba tal-appellant għar-ritrattazzjoni ma saritx a bażi ta' xi allegazzjoni li

kien sar żball ta' liġi jew ta' fatt fis-sentenza attakkata, iżda a bażi ta' allegazzjoni li kien hemm provi ġodda rilevanti u li dawn il-provi kienu jwasslu għal konkluzjoni differenti minn dik raġġunta fis-sentenza appellata. Dan ifisser illi l-Qorti tal-Appell ma kienet ser tagħmel l-ebda determinazzjoni dwar il-korrettezza o meno tas-sentenza attakkata u għalhekk din il-Qorti taqbel mal-Ewwel Qorti illi fiċ-ċirkostanzi ta' dan il-każ partikolari l-ilment tal-appellant huwa infondat. B'referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Toziczka v. Poland** li għaliha ssir referenza mill-appellant fir-rikors tal-appell tiegħu, il-Qorti tosserva illi a kuntrarju ta' dak sottomess mill-appellant, din il-kawża ma tixbaħx lil dik preżenti peress illi fil-proċeduri preżenti l-ġudikanti li kienu qed jiddeċiedu t-talba għal ritrattazzjoni ma kellhomx jiddeċiedu "*whether or not* [their] *interpretation or application of substantive law made in the previous decision given in the same case was to be upheld or not*." Fil-proċeduri ta' ritrattazzjoni intavolati mill-appellant, il-ġudikanti ma kinux ser jiddeterminaw jekk sarx apprezzament żbaljat tal-fatti jew applikazzjoni ħażina tal-liġi. Fil-fatt, għalkemm l-appellant ressaq ukoll kawżali ta' żball ta' fatt fil-proċeduri ta' ritrattazzjoni, dan l-allegat żball ta' fatt kien konness mall-allegata eżistenza ta' provi ġodda, fis-sens illi l-konklużjoni fattwali raġġunta fis-sentenza li kienet qed tiġi impunjata kienet żbaljata strettament għaliex kienet ġiet raġġunta mill-Qorti fl-assenza tal-provi ġodda li l-appellant kien qiegħed jikkontendi li kien skopra wara li ngħatat is-sentenza. Għalhekk dak l-ilment ma kien ser jimpinġi bl-ebda mod fuq l-imparzjalita` tal-

ġudikanti għaliex dawk id-dokumenti ma kinux għad-disposizzjoni tagħhom meta ngħatat is-sentenza fil-proċeduri ta' ritrattazzjoni, u dan kif fil-fatt ġie kkonsidrat mill-istess ġudikanti fid-deċiżjoni tagħhom tat-8 ta' Jannar 2018.

20. Fir-rigward tal-ilment tal-appellant dwar il-provvediment tal-Qorti tal-Appell tas-27 ta' Frar 2017 mogħti wara t-talba tiegħu għas-sospensjoni tas-sentenza li kienet qed tiġi attakkata fil-proċeduri ta' ritrattazzjoni, il-Qorti tibda billi tfakkar illi l-qrati ta' ġurisdizzjoni kostituzzjonali m'humiex qrati tat-tielet jew raba' istanza u għalhekk m'huwiex il-kompitu ta' din il-Qorti, u lanqas ma kien il-kompitu tal-Ewwel Qorti, illi tiddetermina jekk din iċ-ċaħda hijiex korretta fis-sustanza tagħha. Inoltre`, il-fatt illi t-talba tal-appellant ġiet miċħuda ma jwassalx awtomatikament għal konklużjoni illi kienet nieqsa l-imparzjalita` rikjesta fil-ġudikanti li kienu jikkomponu dik il-Qorti. Fil-fehma ta' din il-Qorti ma kienx meħtieġ illi t-talba għas-sospensjoni tal-ezekuzzjoni tas-sentenza tiġi deċiża minn kompożizzjoni differenti sabiex id-deċiżjoni tkun tissodisfa l-vot tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea. Din it-talba ma kinitx teħtieġ evalwazzjoni jew evalwazzjoni mill-gdid tal-fatti mertu tal-kawża, u lanqas kienet tinvolvi eżami dwar il-korrettezza tas-sentenza in kwistjoni jew l-operat tal-ġudikanti kif jikkontendi l-appellant. Dan il-provvediment kien jinvolvi biss determinazzjoni dwar l-applikabbilita` o meno tar-raġunijiet elenkati b'mod eżawrjenti mil-liġi li jagħtu lok għall-

sospensjoni tal-eżekuzzjoni tas-sentenza fil-każ in kwistjoni. Għalhekk il-Qorti tqis illi l-Ewwel Qorti kienet korretta fil-konklużjoni tagħha illi l-appellant ma sofra l-ebda ksur tad-drittijiet fondamentali tiegħu kif ilmentat minnu b'konsegwenza tal-provvediment tas-27 ta' Frar 2017.

21. Għaldaqstant l-appell tal-attur qiegħed jiġi miċħud.

Decide

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi filwaqt li tastjeni milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tal-appell tal-attur mid-digriet tal-Ewwel Qorti tal-1 ta' Awwissu 2017, tiċħad l-appell tal-attur mis-sentenza tal-Ewwel Qorti, bl-ispejjeż jitħallsu kollha mill-istess appellant.

Mark Chetcuti Prim Imħallef	Tonio Mallia Imħallef	Anthony Ellul Imħallef

Deputat Reġistratur
gr